

Використана література:

1. Baudrillard J. Le système des objets. Paris, Editions Gallimard, 2000. 288 p.
2. Газнюк Л.М., Бейлін М.В. Трансформація бажання в суспільстві «постспоживання» // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». – 2020. – № 2(63). – С.59–70.
3. Ricoeur P. Histoire et vérité. Paris, Seuil, 1955, 2e éd. augmentée, 1964 ; Temps et récit, Paris, Seuil, 3 vol., 1983-1985, rééd. «Points-Essais», 1991. 368 p.
4. Rawls J. A theory of justice. Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press; 2nd edition, 1999. 560p.
5. Rorty R. Objectivity, Relativism, and Truth: Volume 1: Philosophical Papers. Cambridge University Press, 1990. 236 p.
6. Фромм Е. Мати чи бути? / Пер. з англ. – К.: Укр. письменник, 2010. – 222 с.

Карпіцький М.М.

karpizky@gmail.com

доктор філософських наук, доцент

доцент аграрного факультету

Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

м. Київ, Україна

ЗАВДАННЯ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ПОДОЛАННЯ СУЧАСНОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ

Перехід суспільства до нового історичного стану завжди супроводжують кризи. Зараз почалася криза системи глобальної безпеки, яку спричинив перехід від старої моделі світового устрою до сучасної. Є небезпека, що ця криза може увійти в резонанс із кризою, яка ще тільки має настати у зв'язку з переходом у стан інформаційного суспільства. Нові інформаційні технології використовуються у суспільстві як для вільного обміну інформацією та спілкування, так і для маніпуляції. Зіткнення цих двох векторів застосування технологій веде до кризи, яка визначить, чи буде майбутнє інформаційне

суспільство вільним. Вже зараз ми спостерігаємо тривожні тенденції. Якщо раніше через пошукові системи можна було знайти будь-яку інформацію, то зараз вони видають її дуже обмежено відповідно до корпоративних комерційних інтересів. Якщо раніше Інтернет надавав майданчики для діалогу людей із різним світоглядом, то зараз загальний комунікативний простір Інтернету розпадається на замкнуті групи однодумців на підставі загальної картини світу. Найчастіше люди хочуть, щоб із ними завжди погоджувалися, й адміністратори соцмереж налаштовують алгоритми так, щоб вони зустрічали здебільшого своїх однодумців. У результаті представники різних груп перестають розуміти одне одного, і переконати їх у хибності своїх уявлень практично неможливо. Отже, величезну владу над свідомістю людей знаходять ті, хто керує алгоритмами надання інформації. Ця тенденція починає поширюватися у сфері науки, де все більшу владу знаходять наукометричні бази наукової літератури, що призводить до уповільнення обміну науковими ідеями. Щоб зайняти передове місце у майбутньому інформаційному суспільстві Україна вже зараз має шукати шляхи подолання цієї кризи, наприклад, керуючись принципами відкритості й свободи обміну інформацією створити свій інтернет-пошуковик і свою наукометричну базу даних. Але спочатку вона має витримати світову кризу, в епіцентрі якої опинилася.

Нинішня система глобальної безпеки склалася після Другої світової війни. Вона передбачала баланс між демократичними й тоталітарними країнами на основі розподілу сфер впливу. Після поразки Радянського Союзу в холодній війні необхідно було повністю перебудувати систему глобальної безпеки, але це не було зроблено вчасно, і Росія зайняла місце Радянського Союзу в ООН і у системі міжнародного права, тим самим закріпивши збереження старої системи. Однак безпрецедентне посилення політичного й економічного впливу Китаю дає йому змогу замість Росії стати другим центром двополярного світу. Ця архаїчна модель світового устрою має вступити в конфлікт із сучасною моделлю, яка відповідає уявленню демократичних країн, що в майбутньому може призвести до відкритого протистояння аж до воєнного. Китай посилює

свою міць і створює оточення із залежних держав, таких як Росія, Північна Корея, М'янма, у той час, як західні демократичні країни, навпаки, постійно скорочували армію і воєнне виробництво.

Непередбачуваним чинником стала війна Росії з метою відновлення подоби Радянського Союзу. Оскільки західні політики розуміли, що подібна війна самогубна для Росії, то не готувалися до неї, і тому зараз не можуть вчасно надати Україні достатню воєнну допомогу, що компенсується героїчним опором України проти сильнішого ворога. Перемога України у війні радикально змінить геополітичну ситуацію у всьому світі. По-перше, вона надає можливість формування нової системи глобальної безпеки, можливість виключити Росію з постійних членів Ради безпеки ООН із правом вето. Є висока ймовірність формування нових воєнно-економічних альянсів, наприклад, альянс країн Східної Європи й Великобританії, Туранський альянс навколо Туреччини й Тихоокеанський альянс за аналогією з НАТО. По-друге, закриває проєкт двополярного світу. Західні країни змушені зараз перезапустити воєнну промисловість. Це підготує їх до будь-яких майбутніх воєнних викликів, тоді як Китай втрачає Росію як одного з найсильніших своїх васалів. Так, завдяки Україні західні демократичні країни отримують шанс розв'язати кризу глобальної безпеки, які мали розв'язати ще тридцять років тому. Війна розорила багато земель України й завдала величезних втрат економіці, значна частина населення може не повернутися з еміграції. Але разом із цим завдяки міжнародній підтримці виникає шанс перезапустити економіку на новій основі. Щоб цей шанс реалізувати, необхідно розв'язати ряд завдань, які ми можемо виділити на основі розуміння природи сучасних криз.

Перше завдання – перемогти у війні. Якщо війна закінчиться лише звільненням усієї території України, то це означатиме, що вона закінчилася в нічию. Перемога у війні означає таку деімперіалізацію Росії, що вона більше не загрожуватиме своїм сусідам. Одна країна здобути таку перемогу не може, необхідна робота з формування коаліції під конкретний проєкт перемоги. Для цього вже зараз потрібно пропонувати світові своє бачення перемоги. Друге

завдання – взяти активну участь у формуванні нової системи глобальної безпеки після війни. Вже зараз потрібно вести дипломатичну роботу у цьому напрямі. Третє завдання – забезпечити політичну перемогу громадянського суспільства в Україні. Саме громадянське суспільство має забезпечити економічні свободи, протидію корупції та політичному популізму, що необхідно для швидкого відновлення й економічного розвитку країни. Четверте завдання – створити простір інформаційної свободи, який забезпечить розвиток науки, культури, освіти й громадянського суспільства. Завдяки цьому Україна зможе випередити у розвитку ті країни, які не зможуть забезпечити настільки ж високий рівень свободи у своєму інформаційному просторі. Від того, як Україна розв'яже ці завдання, залежить, чи буде вона в майбутньому передовою високорозвиненою державою, чи лише постійно наздоганятиме інші країни.

Соїна І.Ю.

soinairina2003@gmail.com

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземних мов
Харківської державної академії фізичної культури
м. Харків, Україна

МЕТАФОРА ЯК ФІГУРА МОВИ В КОМУНІКАЦІЇ

Метафора пронизує людську мову і розширює простір мислення людини. Процеси розуміння і пов'язані з ними феномени такі як мова, комунікація, понятійна система, досвід не мають встановлених, «абсолютних» структур. Метафора конструює дійсність у правилах «доречності дій», що й дозволяє «санкціонувати» ці дії. «У всіх сферах життя (не тільки у політиці або коханні) ми визначаємо реальність мов метафор, а потім починаємо діяти у відповідності до них» [3,134]. Багатоаспектне поняття метафори здатне приховати несумісність або навіть сформувати сумісність різних смислів. Завдяки своїй